

Kalastuksenvalvojan koulutus

HÄMEEN KALATALOUSKESKUS

Sisältö

1. Kalastuksenvalvojan kelpoisuus ja hyväksyminen
2. Toimivalta
3. Kalastusta koskevat lait, asetukset ja kalastusluvut
4. Kalastusrikos ja –rikkomus sekä niiden seuraamukset
5. Hallintolaki
6. Yhteistoiminta viranomaisten kanssa
7. Asiakaspalvelu
8. Turvallisuus
9. Käytännön ohjeita

1. Kalastuksenvalvojan kelpoisuus ja hyväksyminen

Kelpoisuus (Kalastuslain 103 §)

”Kalastuksentralvoiksi hyväksytään se, joka:

1) on oikeustoimikelpoinen;

2) tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva; ja

3) on hyväksytysti suorittanut 104 §:ssä säädetyn kalastuksentralvojan kokeen.

- Kalastuksentralvoiksi hyväksyy hakemuksesta se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen hakijan kotikunta kuuluu. Hyväksyminen on voimassa kymmenen vuotta.”

Valtuutus

- ELY-keskus myöntää kortin ja tunnuksen, joka on voimassa 10 vuotta
- 10 vuoden jälkeen käydään uudestaan valvojan kokeessa ja uusitaan kortti
- LISÄKSI OLTAVA VALTUUTUS TIETYLLE ALUEELLE
 - Kalatalousalue, osakaskunta (tai muu vesialueen omistaja) tai muu kalastusoikeuden haltija (esim. kalastusyhdistys) valtuuttaa
 - Valtuutuksesta tulee ilmoittaa ELY-keskukseen 2kk kuluessa
- Valvojalla on oltava mukanaan sekä valvojan kortti että todiste alueellisesta valtuutuksesta!

Kalastuksentralvojan koe ja koulutus (104 §)

- ”Kalastuksentralvojan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Koetta koskevaan ratkaisuun on oikeus hakea oikaisua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.”
- ” Kalastuksentralvojan koetta edeltävässä koulutuksessa koulutettavalle tulee antaa kalastuksentralvontatehtävän kannalta riittävä kalastuslainsäädännön ja hyvän hallinnon perusteiden tuntemus sekä kalastuksentralvontatehtävän edellyttämät muut tiedolliset ja taidolliset valmiudet. ”
- ” Koulutuksen vaihtoehtona on muu riittävä perehtyneisyys kalastuksentralvontaan, joka osoitetaan suorittamalla 1 momentissa tarkoitettu koe.”
- Koulutus ei siis ole pakollinen. Tarkemmat säännökset koulutuksesta ja kokeesta on annettu valtioneuvoston asetuksella.

Koulutuksen ja kokeen aiheet

Kokeessa on kysymyksiä kaikista seuraavista aihealueista, jotka on myös käytävä läpi koulutuksessa:

1. Kalastusta ja kalastuksenvalvontaa koskeva lainsäädäntö ja käytäntö
2. Hallintolain perusteet
3. Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettu laki
4. Kielilaki ja saamen kielilaki siellä, missä saamen kieltä tarvitaan
5. Asiakaspalvelutaitoihin
6. Turvallisuus vesillä ja jäällä
7. Yhteistoiminta viranomaisten kanssa

Valvojan kortti ja tunnus

- ELY-keskus antaa hyväksytylle kortin ja tunnuksen (10 vuodeksi)
- Kortti ja valtuutuksen osoittava asiakirja oltava mukana ja ne on esitettävä pyydetessä
- Lisäksi käytettävä kalastuksenvalvontatehtävissä kalastuksenvalvojatunnusta

- Asetuksen mukainen tunnus:

”Tunnistelaatta, jossa tummansinisellä pohjavärillä on vaalealla värillä sanapari ”KALASTUKSENVALVOJA - FISKEÖVERVAKARE”. Sanapari on merkittävä tunnistelaattaan siten, että teksti muodostuu vähintään 6 millimetrin korkuisista selvästi erottuvista kirjaimista. Kalastuksenvalvojan on kalastuksenvalvontatehtävässä pidettävä tunnistelaattaa näkyvästi asunsa rintamukseen tai olkavarteen kiinnitettynä.”

Hyväksymisen peruuttaminen (106 §)

- ELY-keskuksen on peruutettava hyväksyminen, jos kalastuksentralvoja sitä pyytää
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi, jollei suullista huomautusta katsota riittäväksi seuraamukseksi, antaa kirjallisen varoituksen kalastuksentralvojalta, joka toimii vastoin tämän lain mukaisia velvollisuuksiaan.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi peruuttaa kalastuksentralvojaksi hyväksymisen, jos kalastuksentralvoja ei enää täytä 103 §:n 1 momentissa säädettyjä kelpoisuusehtoja tai jos hän olennaisesti tai toistuvasti rikkoo kalastuksentralvontaa tai kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä eikä kirjallista varoitusta ole pidettävä riittävänä seuraamuksena.
- Kalastuksentralvojan, jonka hyväksyminen on peruutettu, on palautettava 105 §:ssä tarkoitettu kalastuksentralvojakortti ja -tunnus peruuttamispäätöksen tehneelle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sen määräämän kohtuullisen ajan kuluessa.

2. Kalastuksenvälvojan toimivalta

Kalastusta valvoo

VIRANOMAISET

- Poliisi
- Rajavartiolaitos
- Kalatalousviranomaiset (ELY)
- Metsähallitus
- Tulli

KALASTUKSENVALVOJA

YKSITYISET

- Vesialueen omistaja:
 - Voi tarkistaa vain lupamerkin seisovista pyydyksistä
 - Voi ottaa luvattoman pyydyksen talteen, mikäli omistaja ei sitä poista tai paikalle ei saada viranomaista tai kalastuksentralvojaa

Suhde muihin kalastusta valvoviin viranomaisiin

- Viranomaiset valvovat kalastusta yleensä muun toiminnan ohella. Tyypillisesti hyvin marginaalinen osa toimintaa.
- Kalastuksentralvoja on kalastusasioiden asiantuntija (neuvoo ja ohjeistaa viranomaisia)
- Valvojan ja viranomaisen toimivallassa on eroja
- Viranomaisten toimintaa säätelee joukko omia lakeja

Kalastuksenvalvonnan periaatteet (100 §)

- Kalastuksenvalvontaan kuuluvasta tehtävästä tai toimenpiteestä ei saa aiheutua suurempaa haittaa tai vahinkoa kuin kalastuksenvalvonnan toteuttamiseksi on välttämätöntä.
- Tehtävän tai toimenpiteen on oltava perusteltu suhteessa valvonnalla tavoiteltavaan päämäärään ja kiireellisyyteen sekä tilanteen kokonaisarvioon vaikuttaviin seikkoihin.

Valvojan toimivalta ja –alue (107 §)

- Valvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella.
- Kalatalousalueen valtuuttamalla kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista koko kalatalousalueen alueella riippumatta siitä, onko 121 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtävien siirrosta kalatalousalueelle tehty.

Valvojan toimivalta

TARKASTUSOIKEUS

Pyydykset

Kalastusvälineet

Saalis

Pysäyttäminen

TOIMENPITEET

Ilmoitus poliisille

Huomautus

Talteenotto

Näyttömääräys

Tarkastusoikeus (108 §)

- Kalastuksenvalvojalla on oikeus tarkastaa, että vedessä, kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai rannalla oleva kalastusväline, pyydys ja saalis ovat säännösten ja määräysten mukaisia.
- Tarkastusta ei saa kuitenkaan ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin (asuinrakennukset, pihat, yksityiset laiturit, teltat, veneen hytit ym.)
- Suljettuja säilytystiloja, laatikoita, reppuja, laukkuja ei saa avata, mutta voi pyytää avaamaan.

Talteenotto-oikeus (109 §)

Kalastuksenvalvojalla on oikeus ottaa talteen kalastuksessa käytetty pyydys ja kalastusväline sekä saalis, jos:

- 1) kalastusaikoja, pyydyksiä, pyydysten määrää, pyyntitapoja, kalojen vapauttamista tai saaliiksi ottamista taikka rauhoitusta koskevia säännöksiä tai määräyksiä rikotaan;
- 2) kalastusta harjoitetaan ilman kalastusoikeutta tai kalastusoikeuden ilmeisesti ylittäen; tai
- 3) pyydystä ei ole merkitty lain (48 §) ja asetuksen mukaisesti

Saaliin talteenottaminen (111 §)

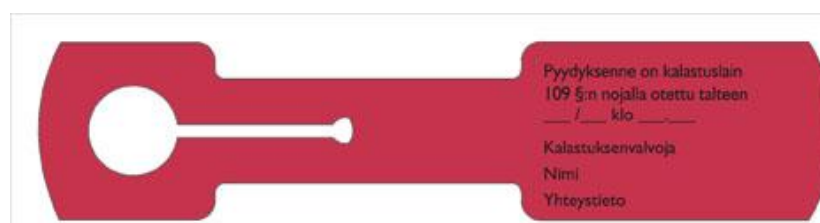
- Ilmoitettava välittömästi poliisille, joka määrää saaliin joko
 - Vapautettavaksi,
 - Säilytettäväksi (ja kertoo miten) tai
 - Hävitettäväksi
- Käytännössä säilyttäminen hankalaa. Yleensä saalis vapautetaan talteenotto-tilanteessa tai hävitetään myöhemmin.
- HUOM! Uhanalaisten lajien (korvausarvo asetuksessa) kohdalla säilyttäminen voi olla tarpeen todiste. Esim. laittomalla tavalla pyydetty taimen, ankerias.

Viestintä poliisin kanssa

- Ilmoituksista kannattaa sopia paikallisen poliisin kanssa
- Kenelle ja miten ilmoitetaan talteenotoista?
- Yhteystieto, mielellään 24/7
- Talteenottotilanteessa huolelliset tiedot ylös (paikka, aika, talteenottajan tiedot, todistajan tiedot, rikkeet)
- Poliisia ”saa” todennäköisesti neuvoa asiassa

Pyydyksen tarkastaminen (kalastaja ei paikalla)

1. Tarkastettuun pyydykseen jätetään viesti (alla esimerkkejä)
2. Talteenottopaikalle jätettävä mahdollisuuksien mukaan tiedot talteenottajasta sekä talteenotetun välineen säilytyspaikasta.
3. Talteenotosta ilmoitettava välittömästi poliisille, joka päättää säilytystavasta ja -paikasta

Tarkastus (kalastaja paikalla)

1. Veneen pysäytys (tai ajo veneen viereen, jos pysähdyksissä)
 - Vene on valvojan merkistä pysäytettävä heti, kun se on turvallisesti mahdollista
2. Lupien, pyydysten, saaliin tarkastus
 - Jos luvat puuttuu -> näyttömääräys, huomautus tai ilmoitus poliisille
 - Henkilötietojen selvittäminen
 - Valvojalle on annettava tieto nimestä ja henkilötunnuksesta (tunnuksen puuttuessa syntymäaika ja kansalaisuus) sekä yhteystiedot

Näyttömääräys (114 §)

- Tehdään silloin, kun kalastaja ei esitä todistusta suorittamastaan KALASTONHOITOMAKSUSTA
- Näyttömääräykseen saaneella 7 päivää aikaa esittää todistus poliisille
- Maksun suorittaminen näyttömääräyksen jälkeen ei riitä
- Näyttömääräykseen kirjattavat tiedot on määritetty valtioneuvoston asetuksessa kalastuksenvalvonnasta

Huomautus (115 §)

- Jos kalastusta koskevien säännösten rikkominen on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen, kalastuksenvalvoja voi muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa tekoon syyllistyneelle huomautuksen.

Toimenpiteestä luopuminen (116 §)

- Kalastusvalvoja voi luopua toimenpiteestä, jos sen loppuun saattaminen voi johtaa kohtuuttomaan seuraukseen asian merkitys, rikkomuksen laatu ja toimenpiteellä tavoiteltava tulos huomioon ottaen.

Ilmoitukset (paperityöt)

1. Asiakkaan suuntaan
2. Viranomaisen suuntaan. Poliisi (välittömästi) ja ELY-keskus (seuraavan vuoden tammikuu)
3. Toimeksiantajan suuntaan (valtuuttanut taho: osakaskunta, kalatalousalue tai muu)
 - Sovi aina etukäteen valtuuttajan kanssa, miten valvontatapahtumista raportoidaan.

Tapahtumailmoitus

- 1. Talteenotot**
 - 2. Huomautukset**
 - 3. Toimenpiteestä luopumiset**
- Ilmoitukseen merkitään
 - Asiakkaan henkilötiedot
 - Epäilty rikkomus
 - Toimenpide
 - Talteenotetut välineet
 - Toimenpiteen suorittaja, ajankohta (todistajat)
 - (Lisätietoina esim. lakipykälät, mahdolliset seuraamukset, tiedot rikotuista paikallisista säännöistä ym.) näitä poliisi usein kaipaa.

Tapahtumailmoitus

- ELY-keskukselle suojatulla yhteydellä (tai perinteinen posti)
 - www.ely-keskus.fi -> Asioi verkossa -> Elinkeinot -> Kalatalous -> Kalastuksenvalvojan tapahtumailmoitus
 - Raportoidaan koko valvontavuoden tapahtumat seuraavan vuoden tammikuun aikana.
- Valvontasovellus <https://kalastuksenvalvoja.fi>
 - Maksullinen, vaatii mobiililaitteen

Tapahtumailmoituksen käyttö

- Tietoja saa käyttää vain asianosaisen oikeusturvan varmistamiseksi ja kalastuksenvalvojan toiminnan valvontaa varten (ELY)
- Tapahtumailmoitukset toimitetaan ELY-keskukselle vuosittain tammikuun loppuun mennessä
- ELY-keskus säilyttää ilmoituksia 2 vuotta, jonka jälkeen ne hävitetään

Kalastuksentralvojen toiminnan valvonta

- Valvonta ja ohjaus Maa- ja metsätalousministeriön vastuulla
- ELY-keskukset vastaavat toiminnan valvonnasta omalla toimialueellaan (tapahtumailmoitukset ja valtuutukset)

Kalastuksenvalvojan julkinen valta

- Valvojaan sovelletaan valvontatehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä
- Valvojan on noudatettava hallintolakia, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, kielilakia ja saamen kielilakia

Kalastuksentralvojan virkavastuu

- Kalastuksentralvojaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä (Rikoslain 40 luku)
- Virkarikoksesta seuraa rikoslain määräämä rangaistus sekä kalastuksentralvontaoikeuden menettäminen
- Virkarikoksia mm:
 - Lahjuksen ottaminen
 - Virkasalaisuuden rikkominen
 - Virka-aseman väärinkäyttö

Valvojan toimivallan rajoja

- Kalastajan henkilökohtaisiin tavaroihin koskeminen (laukut, vaatteet ym.)
- Muun tavaran, kuin kalastusvälineen, pyydyksen tai saaliin talteen ottaminen
- Kalastajan estäminen poistumasta (kalastajaan koskeminen)

Älä myöskään:

- Lähde takaa-ajoon
- Vaaranna omaa tai muiden turvallisuutta

Valokuvaaminen

- Yleisellä paikalla ja veneessä kuvaaminen on sallittua
- **Saa kuvata:** henkilöitä, kalastusvälineitä, pyydyksiä, saalista, lupia, olosuhteita yms. Valvontaan liittyviä asioita
- **Ei saa kuvata:** kotirauhan suojaamat alueet, valvontatilanteeseen kuulumattomia, yksityiselämän piiriin kuuluvia asioita

Toiminta yleisissä tilanteissa

- Kalastonhoitomaksukuitti puuttuu → Näyttömääräys
- Kalastonhoitomaksu maksamatta → Tutkintapyyntö poliisille
- Verkosta puuttuu yhteystiedot → Viestimerkki (toistuvista puutteista talteenotto)
- Verkosta puuttuu lupa → Talteenotto → Ilmoitus ja tutkintapyyntö poliisille
- Verkkojen merkinnässä puutteita → Viestimerkki (tai mikäli verkko aiheuttaa vaaraa esim. väylällä → Talteenotto)
- HUOM: jos pyydyksissä puutteita ja puhelinnumero löytyy, soita ensin kalastajalle ja kehoita korjaamaan puutteet tai ilmoita talteenotosta.

**Kalastuksenvalvontalomake
Fiskeövervakningsblankett**

- Näyttömääräys - Föreläggande att förete bevis
- Tutkintapyyntö Poliisille - Brottsofferbild till polisen
- Huomautus - Anmärkning
- Toimenpiteistä luopuminen - Åtgärdsfergift
- Talteenotto - Omhändertagande

Toimialue Verksamhets- område	Kalastusalue/osakaskunta/muu alue - Fiskeområde/delägarlag/övrigt område	
Henkilötiedot Personuppgifter	Sukunimi, etunimet - Släktnamn, förnamn	Henkilötunnus - Personbeteckning
	Puhelin - Telefon	Kansalaisuus - Nationalitet
	Postiosoite (asuinikunta ja asunto-osoite mainittava) - Postadress (hemkommun och bostadsadress bör anges)	
Tapahtuma- tiedot Händelse- uppgifter	Tapahtuma-aika, päivämäärä ja kellonaika - Tidpunkt, datum och klockslag	
	Tapahtumapaikka (kunta mainittava) - Händelseplats (kommunen bör anges)	
	Koordinatit - Koordinator:	
	Selvitys tapahtumasta - Utredning över händelser	
	Epäilty rikkomus - Misstänkt förseelse	
Näyttö- määräyksen saaajan tullee Mottagaren av föreläggande bör	☐ Esittää todistus kalastuksenhoitomaksun suorittamisesta Uppvisa bevis över avläggande av fiskevårdsavgift ☐ Esittää todistus läänikohtaisen viehekalastusmaksun suorittamisesta Uppvisa bevis över avläggande av spöfiskeavgift ☐ Todistaa luotettavasti ikänsä (ikäperustoinen maksuvelvollisuus, 18-64-vuotiaat) Bevisa sin ålder (18-64 åringar befriade från avgift) ☐ Esittää todistus muun kalastuslupamaksun suorittamisesta Uppvisa bevis över annat fisketillstånd ☐ Muu kalastuslupa - Annat fisketillstånd:	
	HUOM! Maksun maksaminen tarkastus- ajankohdan jälkeen ei mitoitä rikkomustal OBS! Betalning efter kontroll omintetgör inle förseelsen!	
	Paikka, jossa asiakirja on esitettävä - Plats, där uppvisning ska ske	
	Määräaika - Tidsfrist	
Todistajat ja lisätiedot Vittnen och tilläggsuppgifter		
Kalastuksen- valvoja Fiskeövervakare	Kalastuksenvalvojan nimi - Fiskeövervakarens namn:	Kalastuksenvalvojakortin numero - Fiskeövervakarkortnummer:
	Yhteystiedot - Kontaktinformation:	
Tiedot asian- omistajasta/ luvaton pyynti Målsägande/ olovrig fångst	Asianomistajan nimi ja yhteystiedot - Målsägandes namn och kontaktinformation:	
Palaus Returning	Vaaditaan tekijälle rangaistusta Målsägande yrkar på straff	
	Suostutaan rangaistusvaatimusmenettelyyn Samtycke till straffanspråksförfarande	
Viranomaisen merkinnät näyttö- määräyksestä Myndighetens anteckningar om uppvisning	☐ Kyllä - Ja ☐ Ei - Nej ☐ Kyllä - Ja ☐ Ei - Nej	
	☐ Palauttaa lomakkeen - Polisen returnerar blanketten till ☐ Kalastuksen valvojalle - Fiskeövervakaren ☐ Asianomistajalle - Målsägande	
	Näyttämisen yhteydessä saadut tiedot - Uppgifter mottagna vid uppvisning	Päivämäärä - Datum
	Näyttäminen johtanut toimenpiteeseen - Uppvisning har lett till åtgärd	

3. Kalastusta koskevat lait, asetukset ja kalastusluvut

- Kalastuslaki

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150379>

- Asetus kalastuksesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151360>

- Asetus kalastuksenvalvonnasta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151577>

- Asetus uhanalaisten ja taantuneiden kalojen arvoista

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190614>

- Asetus kalastuksesta Tenojoen sivuvesistöissä

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170297>

Kalastusoikeus (kalastuslain 2 luku)

- Oikeus kalastukseen ja siitä määräämiseen kuuluu vesialueen omistajalle
- Yleiset vesialueet kuuluvat valtiolle
 - Yleisillä vesialueilla saavat kalastaa: kaikki kansalaiset, pohjoismaalaiset ja EU-kansalaiset
- Valtio omistaa myös muita vesialueita, joista vastaa Metsähallitus

Yleiskalastusoikeudet (kalastuslaki 7 §)

- Jokaisella on oikeus **veloituksetta onkia** ja **pilkkiä** sekä kalastaa silakkaa yhdellä vavalla siimaan kiinnitetyillä pystysuunnassa liikuteltavilla koukuilla (**litka**).
- Jokaisella **kalastonhoitomaksun** suorittaneella sekä jokaisella alle 18-vuotiaalla ja 70 vuotta täyttäneellä on oikeus harjoittaa **viehekalastusta 1 vavalla ja vieheellä**.
 - Jos kalastaa muulla tavoin -> kalastonhoitomaksu JA kalastustavan mukainen lupa
- Alle 18-vuotiaat ja 70 vuotta täyttäneet ovat siis vapautettuja kalastonhoitomaksusta, mutta tarvitsevat muut kalastustavan mukaiset luvat
- Oikeudet eivät koske vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueita, eivätkä niitä vesialueita, joilla kalastaminen on muun säännöksen nojalla kielletty.
- Onginta-, pilkintä- ja viehekalastuskilpailuja sekä muita vastaavia järjestettyjä tilaisuuksia varten on saatava kalastusoikeuden haltijan lupa.

Kalastonhoitomaksu

- 47 € / vuosi, 16 € / 7 vrk, 6 € / vrk (2023 tilanne)
 - Eräluvat-verkkokauppa: <https://verkkokauppa.eraluvat.fi/fi/>
 - Palvelunumero 020 69 2424
 - Metsähallituksen myyntipaikat
 - R-kioskit
-
- Kalastajalla on oltava maksukuitti tai muu todiste maksusta mukana
 - Ikäperusteisesti (alle 18 tai yli 64-v) kalastavan voitava todistaa ikänsä

Kalastonhoitomaksu

- Vuosiluvan ostaneille lähetetään Suomu- tai Fena-lehti, jonka takakannessa on kalastuskortti, joka käy todistuksena maksusta
- Lehti postitetaan ensimmäisen kerran huhtikuussa ja sen jälkeen kerran kuussa.
- Valvojalle maksu voidaan todistaa myös tulostetulla maksukuitilla, valokuvalla maksusta, sähköpostiin tulleella maksukuitilla, eräluvatsovelluksesta.

Oikeus Ylä-Lapin kalastuslupa

- Henkilöllä, jonka kotikuntalain (201/1994) 2 §:ssä tarkoitettu kotikunta on Enontekiö, Inari tai Utsjoki, on oikeus saada Metsähallitukselta korvauksetta lupa kalastukseen edellä mainituissa kunnissa sijaitsevilla valtiolle kuuluvilla vesialueilla.
- Lupa on henkilökohtainen ja se annetaan enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lupa ei koske Teno- ja Näätämöjoen vesistön lohen ja taimenen nousualueita, Tuulomajoen ja Paatsjoen vesistöjen lohen ja taimenen nousualueita eikä Tornion- ja Ounasjoen vesistöjen lohen ja taimenen nousualueita, joita koskevat erilliset luvat valtion vesialueille myöntää Metsähallitus.

Kalastuslupa

- Vesialueen omistaja voi myöntää lupia (osakaskunta, yksityinen, kaupunki)
- Omistaja voi luovuttaa tehtävänsä (mukaan lukien lupien myynnin) myös muulle taholle (kalatalousalue, kalastusyhdistys)
- Omistaja tai muu lupia hallinnoiva taho voi määrittää luvalle ehdot:
 - Vapamäärä (huom. Luvassa sallitun lisäksi saa käyttää kalastonhoitomaksuun tai ikään perustuvaa 1 vapaa)
 - Saaliskiintiö
 - Pyydysten rakenne
 - Ym.

Kalastusmatkailu- ja kilpailuluvat

- Kaikki järjestetty toiminta vaatii vesialueen omistajan luvan!
- Osakaskunta tai kalatalousalue voi myydä erillisiä lupia kilpailuille tai opastoimintaan
- Luvan myyjä määrittelee luvan ehdot
- ELY-keskus myöntää alueellisia lupia järjestää kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu enintään kuusi kalastajaa kerrallaan ja joissa harjoitetaan onkimista, pilkkimistä ja viehekalastusta.
 - Tämä lupa mahdollistaa 1 vavan/asiakas.
 - Esim. jos oppaan järjestämällä kalastusretkellä halutaan vetouistella, tarvitaan kalastonhoitomaksu kaikille kalastaville sekä paikallinen kalastusmatkailulupa (tai muu vesialueen omistajan myöntämä lupa), mikäli käytetään useampaa vapaa kuin 1/kalastaja.

Kalastuslaki ja -asetus

- Säännöksiä:
 - Pyydysten rakenne
 - Kielletyt kalastustavat
 - Kalojen pyyntimitat
 - Rauhoitusajat
 - Vaelluskalojen kulun turvaaminen

ELY-keskuksen myöntämät poikkeukset laista

- Poikkeavat pyyntimitat (lakisääteinen $\pm 20\%$)
- Yleiskalastusoikeuksien kieltäminen
- Poikkeusluvut kiellettyjen kalastusmuotojen käyttämiseen
- www.kalastusrajoitus.fi –palvelusta löytää kalastuskiellot ja –rajoitukset sekä vaelluskalavesistöt kartalle merkittynä

Kalastus kielletty

- Kalatiessä sekä sen ylä- tai alapuolella 200 m matkalla
- Vettä johtavassa kanavassa
- 100 m padon alapuolella
- Lähellä rantaa tarpeetonta haittaa tai häiriötä aiheuttaen
 - Ei lakiin kirjattua metrimäärää, mutta ohjeellisesti n. 50 m pidettävä varoetäisyyttä
- ELY:n päätöksellä kielletty alue
 - Esim. kuhan kutualueiden rahoitukset keväisin

Kielletyt kalastustavat (kalastuslaki 46 §)

- 1) räjähdyksellä tai muulla tavalla aikaansaatu paine;
- 2) ampuma-aseet;
- 3) huumaavat, myrkylliset tai muutoin vettä pilaavat aineet;
- 4) sähkövirta;
- 5) koukun tahallinen tartuttaminen kalaan ulkopuolelta;
- 6) atrain, harppuuna tai niihin verrattava terä, koukku tai kärjellä varustettu väline sekä kalastus tulta tai valoa käyttäen haavilla vaelluskalavesistön joessa, koski- ja virta-alueilla sekä 15 päivästä huhtikuuta 31 päivään toukokuuta muissakin vesissä;
- 7) vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueella onginta, pilkintä ja kalastus harrilaudalla;
- 8) verkko, joka ajelehtii virtausten mukana tai alukseen kiinnitettynä;
- 9) muut pyydykset ja laitteet sekä kalastustavat, jotka tarpeettomasti vahingoittavat tai tappavat kaloja taikka vaarantavat kalakannan säilymistä tai ovat haitallisia luonnon monimuotoisuudelle.

KALALAJI	RAUHOITUSAIKA	PYYNTIMITAT/ SAALISKIINTIÖT
 Rasvaevällinen taimen	<p>Kokonaan rauhoitettu kaikilla merialueilla.</p> <p>Sisävesissä leveyspiirin 64°00'N eteläpuolella kokonaan rauhoitettu. Ei koske taimenta joka on pyydetty purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä.</p> <p>Joessa ja purossa 1.9.–30.11.</p>	<p>Leveyspiirin 67°00'N pohjoispuolisissa vesissä vähintään 50 cm</p> <p>Mualla, missä kalastus sallittu vähintään 60 cm</p> <p>Purosta tai lammesta, johon ei ole vaellusyhteyttä merestä tai järvestä enintään 45 cm</p>
 Rasvaeväleikattu taimen	<p>Joessa ja purossa 1.9.–30.11.</p>	<p>Vähintään 50 cm</p>
 Lohi	<p>Joessa ja purossa 1.9.–30.11.</p>	<p>Vähintään 60 cm</p> <p>Vapaa-ajankalastuksessa 2 lohta/vrk/hlö</p> <p>Leveyspiirin 63°30'N pohjoispuolella Perämeressä vähintään 50 cm</p>
 Rasvaevällinen järvilohi	<p>Vuoksen ja Hiitolanjoen vesistöt kokonaan rauhoitettu</p> <p>Joessa ja purossa 1.8.–30.11.</p>	<p>Vähintään 60 cm</p>
 Rasvaeväleikattu järvilohi	<p>Asetuksen karttaliitteen mukaisissa Vuoksen vesissä 1.6.–31.8.</p> <p>Joessa ja purossa 1.8.–30.11.</p>	<p>Vähintään 60 cm</p> <p>Vapaa-ajankalastuksessa 1 lohi/vrk/hlö Vuoksen vesistöissä</p>
 Nierä	<p>Kokonaan rauhoitettu Kuolimossa ja Saimaassa Puumalansalmen ja Vuoksenniskan välisellä alueella</p> <p>Mualla Vuoksen vesistöissä 1.9.–30.11.</p>	<p>Vuoksen vesistöissä vähintään 60 cm</p> <p>Inarinjärvessä vähintään 45 cm</p>

Kalalaji	Rauhoitusaika	Pyyntimitat / Saaliskiintiöt
 Harjus	Meressä kokonaan rauhoitettu Sisävesissä leveyspiirin 67°00'N eteläpuolella 1.4.–31.5.	Leveyspiirin 67°00'N eteläpuolella vähintään 35 cm ja pohjoispuolella vähintään 30 cm
 Siika	Mereen laskevassa joessa ja purossa 1.9.–30.11.	
 Nahkiainen	1.4.–15.8.	
 Kuha		Vähintään 42 cm*
 Ankerias	1.8.–30.6. HUOM! Ankeriaan vapaa-ajan kalastus merellä kokonaan kielletty 2023 EU-päätöksen nojalla.	
 Jokirapu Täplärapu Kapeasaksirapu	1.11.–21.7. klo 12	

* Ryhmän I kaupallisten kalastajien luonnonvesistä pyytämän kuhan tulee olla vähintään 40cm Suomenlahden ulkopuolisilla merialueilla

Vaelluskalavesistöt

- www.kalastusrajoitus.fi ← löytyvät kartalta
- Vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueilla viehekalastus kalastonhoitomaksulla on kielletty (muilla kuin koski- ja virta-alueilla sallittu)
- Viehekalastus koski- ja virta-alueilla on mahdollista, jos vesialueen omistaja myy alueelle lupia tai alueelle on perustettu erityislupakohde.
- Kalastajan vastuulla on selvittää kalastuskohteensa luvat ja säännöt ennen kalastusta! → tietämättömyys ei varsinaisesti ole peruste, vaikkakin tietoa on usein vaikea tai mahdoton löytää.

Rauhoitukset kalastuksessa ja ravustuksessa

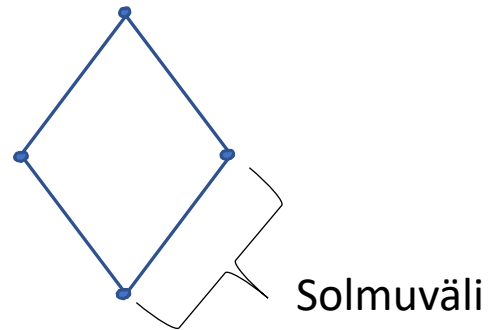
- Sinä aikana, jona jokin laji on rauhoitettu, ei vedessä saa pitää pyydystä, joka on sen pyyntiä varten tehty tai erityisesti siihen sopiva
- Sivusaaliina saadut kalat vapautettava välittömästi RIIPPUMATTA niiden kunnosta → myös kuolleet ja vahingoittuneet laskettava takaisin veteen välittömästi

Verkkokalastus

- Vaelluskalavesistöön kuuluvassa joessa kalastus verkolla kielletty 15.8.-30.11.
 - Lohta merestä pyydettäessä verkon pienin sallittu solmuväli on 80 mm
 - Taimenen kalastus meressä pintaverkolla on kielletty
 - Verkon solmuvälin tulee siikaa merestä pyydettäessä olla*:
 - 1) leveyspiirin $64^{\circ}00'N$ pohjoispuolella vähintään 27 millimetriä ja enintään 30 millimetriä taikka vähintään 43 millimetriä;
 - 2) leveyspiirien $64^{\circ}00'N$ ja $63^{\circ}30'N$ välisellä merialueella vähintään 30 millimetriä ja enintään 35 millimetriä taikka vähintään 43 millimetriä;
 - 3) leveyspiirien $63^{\circ}30'N$ ja $62^{\circ}30'N$ välisellä merialueella vähintään 40 millimetriä;
 - 4) leveyspiirin $62^{\circ}30'N$ eteläpuolella vähintään 43 millimetriä.
- *Siian verkkopyyntinä pidetään kalastusta, jossa saaliin painosta vähintään puolet on siikaa.

Kalojen ja pyydysten mittaaminen

- Pyydyksen solmuväli mitataan verkkohapaan solmun keskipisteestä seuraavan solmun keskipisteeseen

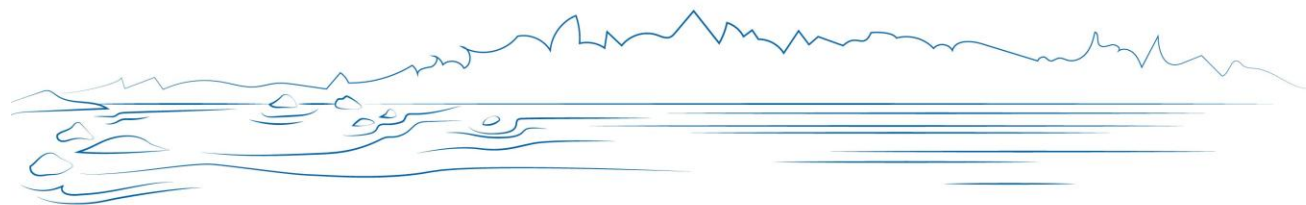

- Mitattavat solmuvälit valitaan määrän pyydyksen pienisilmäisemmästä osasta, ei kuitenkaan verkon ylä- tai alapaulasta tai sivuista. Mittaus on helpompi tehdä mittaamalla kerralla esim. 10 solmuväliä ja jakamalla tulos 10:llä.
- Kalan pituus mitataan leuan kärjestä suoraksi ojennetun, yhteen puristetun pyrstöevän kärkeen

Istutettavien kalojen merkintä

- Vähintään vuoden ikäisinä istutettavien taimenten, lohien ja järvilohien rasvaevä on leikattava pois (2017 alkaen)
- Ei koske ELY-keskuksen hyväksymiä elvytys- ja palautusistutuksia

Menettämisseuraamus (kalastuslaki 119 §)

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

UHANALAISTEN KALALAJIEN KALASTUS ON SALLITTU VAIN TIETYIN EHDIN

Uhanalaisten kalalajien kalastusta rajoittavat muiden kalastusta koskevien säännösten lisäksi kalalajikohtaiset **rauhotusaikoja, pyyntimittoja ja kalastuskiintiöitä** koskevat säännökset.

Jos pyyntimittojen vastainen ja/tai rauhoitettu uhanalainen kala tulee vahingossa saaliiksi, **se on välittömästi laskettava takaisin veteen**, vaikka se olisi kuollut!

Jos kalastaja ottaa saaliiksi uhanalaisen kalan, joka on lain mukaan vapautettava, kalan suojeleuarvo voidaan tuomita valtiolle menetettäväksi.

Rauhoitusajojen ulkopuolella pyyntimitan täyttäviä uhanalaisia kaloja on sallittua pyytää lain sallimissa rajoissa!

Menettämisseuraamus

- Tulee kyseeseen, kun:
 - Käyttää kiellettyä kalastustapaa, pyyntimenetelmää tai kalastusvälinettä
 - Kalastaa ali- tai ylimittaista tai rauhoitettua kalaa
 - Laiminlyö vapauttamisvelvollisuuden
 - On vapaa-ajankalastaja ja käyttää kaupalliseen kalastukseen tarkoitettua välinettä

JA

- Ottaa saaliikseen lohen, järvilohen, ankeriaan, nahkiaisen, taimenen, harjuksen, nieriän, jokiravun tai mereen laskevassa joessa tai purossa olevan siian

SUOJELUARVOT			
Lohi		Taimen	
Itämeren lohi	3 470 €	Meressä ja mereen laskevassa joessa	3 260 €
Rasvaevälekattu Itämeren lohi	170 €	Rasvaevälekattu taimen meressä ja mereen laskevassa joessa	390 €
Jäämeren lohi	3 480 €	Taimen sisävesissä leveyspiirin 67° E-puolella	2 440 €
Järvi-ohi Vuoksen ja Hiitolanjoen vesistöissä	7 510 €	Rasvaevälekattu taimen sisävesissä leveyspiirin 67° E-puolella	260 €
Rasvaevälekattu Järvi-ohi Vuoksen ja Hiitolanjoen vesistöissä	1 750 €	Taimen sisävesissä leveyspiirin 67° P-puolella	410 €
Järvi-ohi muualla kuin Vuoksen ja Hiitolanjoen vesistöissä	280 €	Rasvaevälekattu taimen sisävesissä leveyspiirin 67° P-puolella	80 €
Harjus		Nieriä	
Harjus meressä	1 360 €	Kuolimossa ja Saimaalla välillä Puumalansalmi-Vuoksenniska	5 100 €
Harjus sisävesissä leveyspiirin 67° E-puolella	300 €	Muualla Vuoksen vesistöissä	960 €
Harjus sisävesissä leveyspiirin 67° P-puolella	100 €	Inarijärnessä	240 €
Muut			
Siika mereen laskevassa joessa tai purossa	460 €		
Ankerias	3 510 €		
Nahkiainen	100 €		
Jokirapu	50 €		

Kalojen käsittely

58 a § Kalojen ja rapujen lopetus

- Saaliiksi otettava tai syöttinä käytettävä kala on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla tavalla.
- Saaliskalan lopetusta voidaan lykätä, jos olosuhteet vaikeuttavat lopetusta, tai jos saalista säilytetään sumpussa tai muussa vastaavassa kalojen tai rapujen säilyttämiseen soveltuvassa laitteessa tai tilassa.
- Lopetusvelvollisuus ei koske kerralla saatavaa suurta saalismäärää.
- → Kalastusvalvojat voivat nyt valvoa myös saaliin käsittelyä, mutta koska rangaistuspykälää ei ole, valvoja voi vain huomauttaa.

Kalojen vapauttaminen

- Pyyntimittojen vastainen kala on välittömästi laskettava takaisin veteen, ellei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.
- Kala on aina laskettava takaisin veteen, jos se on saatu:
 - 1) rauhoitus- tai kieltoaikana;
 - 2) kielletyllä kalastusvälineellä tai pyydyksellä; tai
 - 3) kielletyllä kalastustavalla tai pyyntimenetelmällä.
- Takaisin veteen laskettavaa kalaa on käsiteltävä mahdollisimman varoen. Jos takaisin veteen laskettava kala on selvästi vahingoittunut, kala on lopetettava ennen kuin se lasketaan veteen.

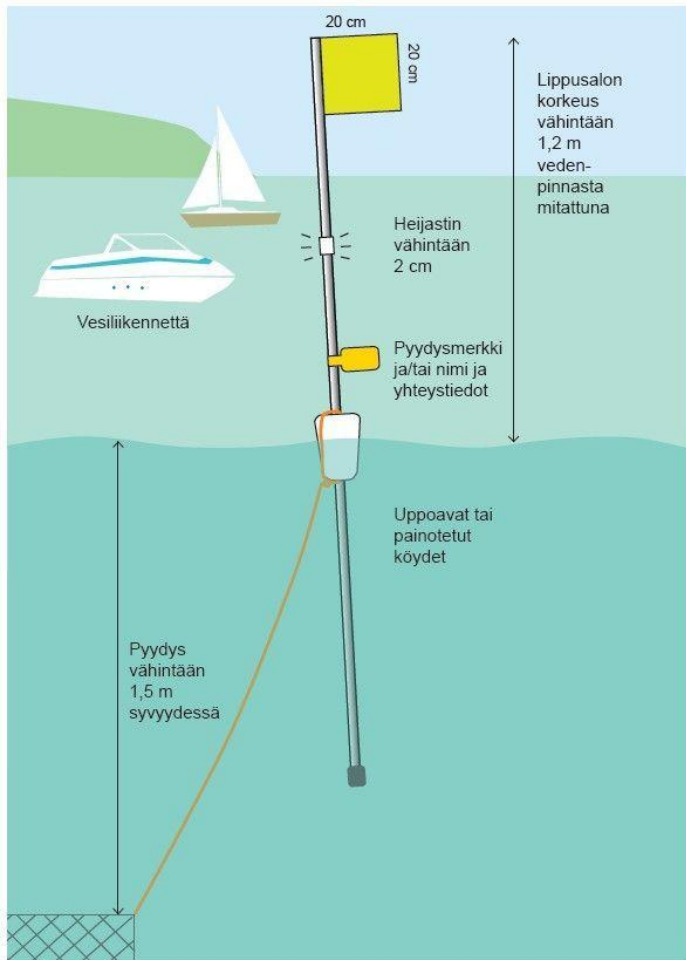
Vapaa-ajankalastuksen saalisilmoitus

- Pykälän mukaan jokaisen 16 vuotta täyttäneen vapaa-ajankalastuksen harjoittajan on tehtävä saalisilmoitus saaliiksi saadusta kalasta, käytetystä kalastusvälineestä ja pyyntialueesta.
- Saalis- ja pyyntitietojen ilmoittamista pyydetään seuraavilta kalalajeilta ja -kannoilta: lohi, järvilohi, taimen, ankerias, nieriä Kuolimossa ja Saimaalla sekä muualla Vuoksen vesistössä ja harjus sisävesissä leveyspiirin 65°00'N eteläpuolella sekä meressä ja kyttyrälohi. Saalis- ja pyyntitietojen ilmoittaminen alkaa 1.1.2025.

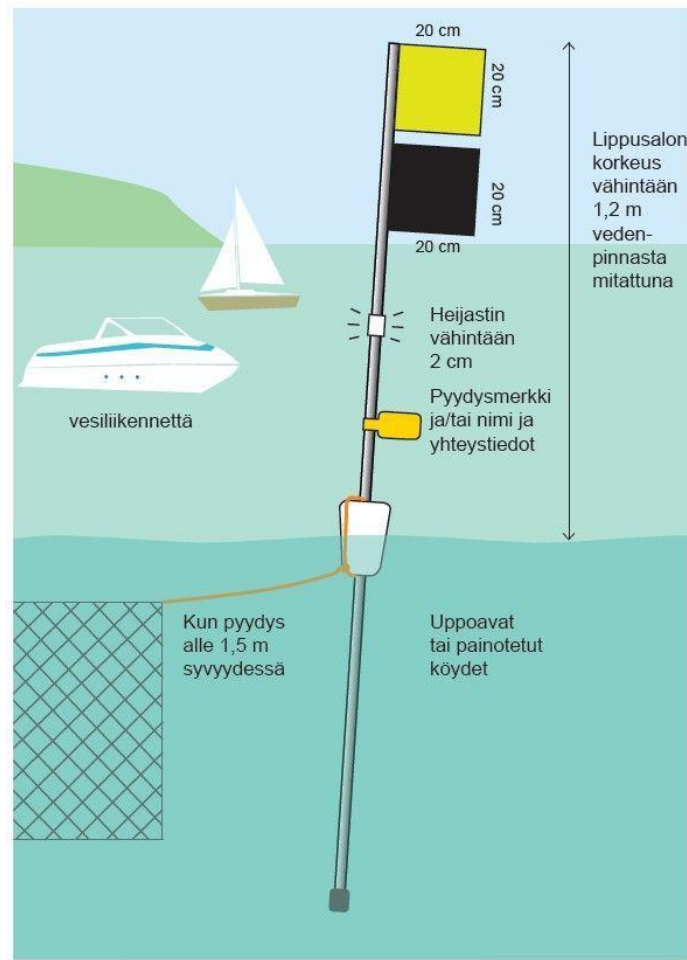
Vapaa-ajankalastuksen saalisilmoitus

- Saalisilmoitus on tehtävä viipymättä, kuitenkin viimeistään 14 vuorokauden kuluessa, kalan pyydystämisestä. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös vapautettuja kaloja edellä mainittujen lajien osalta.
- Asetuksen mukaan saalis- ja pyyntitiedot tehdään Luonnonvarakeskukselle Omakala-palvelun avulla tai Luonnonvarakeskuksen vahvistamalla lomakkeella tai puhelimitse.

Pyydysten merkintä VESILIIKENNEALUE

Kuva 1. Vesiliikenteen käyttämillä alueilla pyydys on merkittävä 1,2 metriä vedenpinnan yläpuolelle ulottuvaan salkoon kiinnitetyllä vähintään 20 senttimetriä leveällä ja korkealla neliön muotoisella lipulla. (Piiros Anu Väliatalo/KKL)

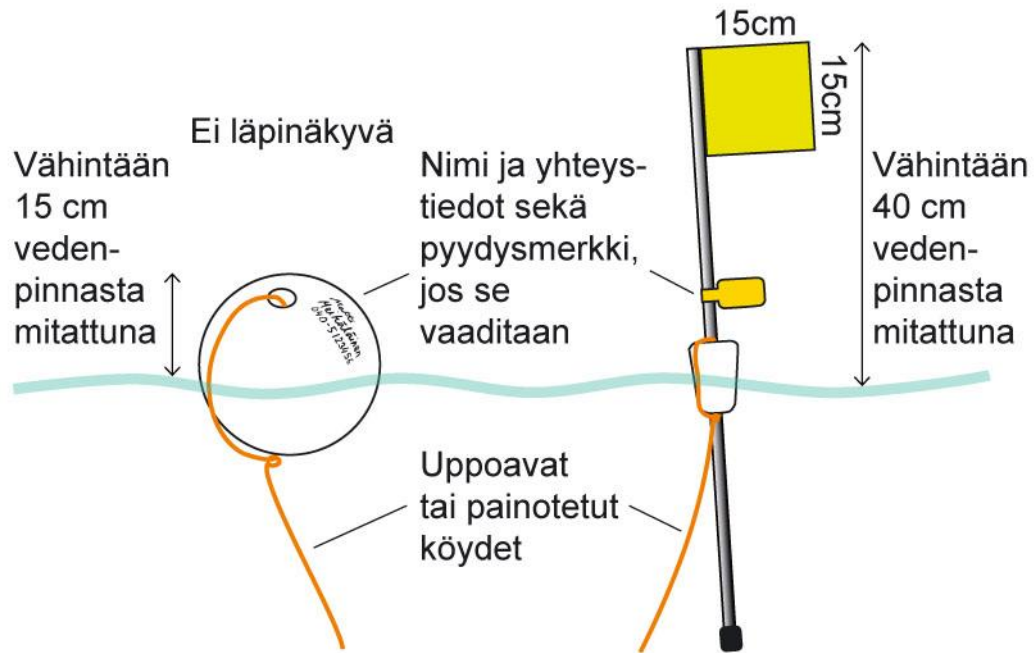

Kuva 2. Pintapyydys eli lähemmäksi kuin 1,5 metriä veden pintaa ulottuva pyydys, tulee vesiliikenteen käyttämillä alueilla merkittä kahdella päällekkäin kiinnitetyllä lipulla. (Piiros Anu Väliatalo/KKL)

- Väylät JA muut alueet, joilla esiintyy moottoriveneliikennettä
- Pintapyydys (alle 1,5 m pinnasta) vaatii salkoon 2 lippua

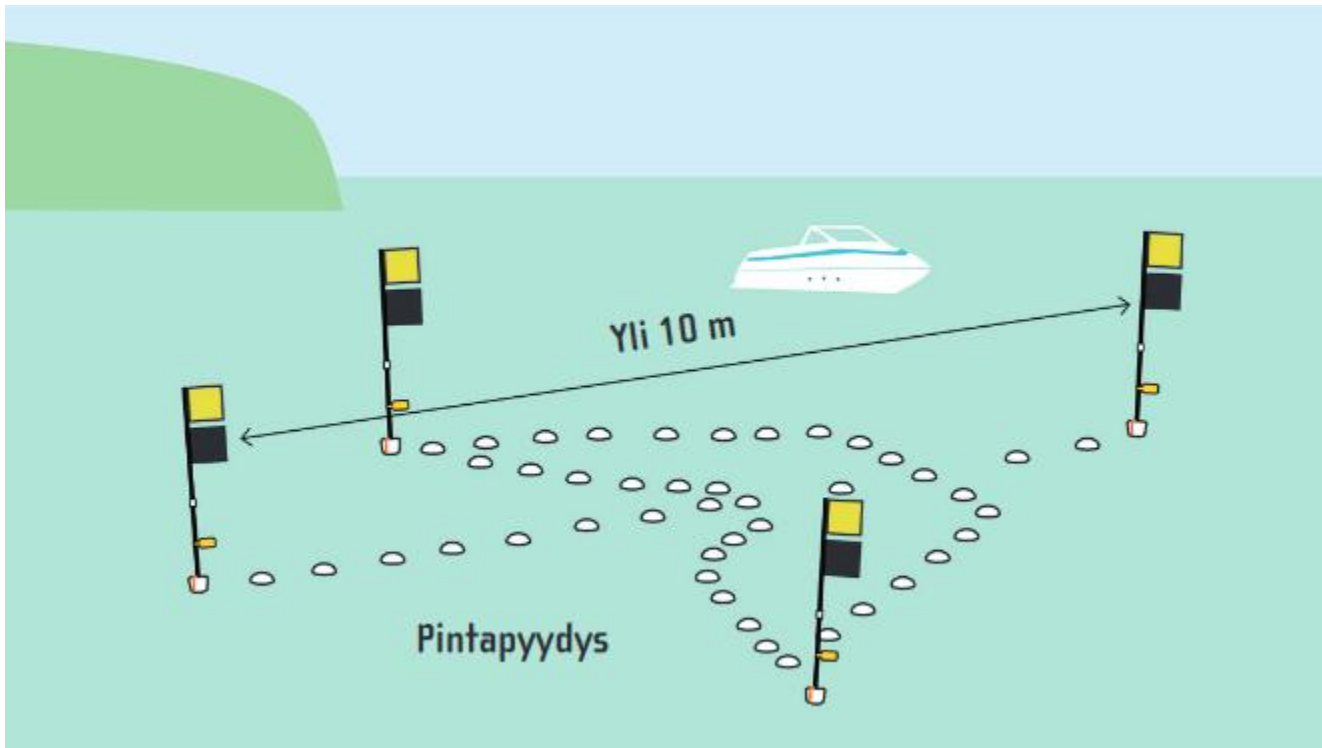
Pyydysten merkintä

MUUT ALUEET

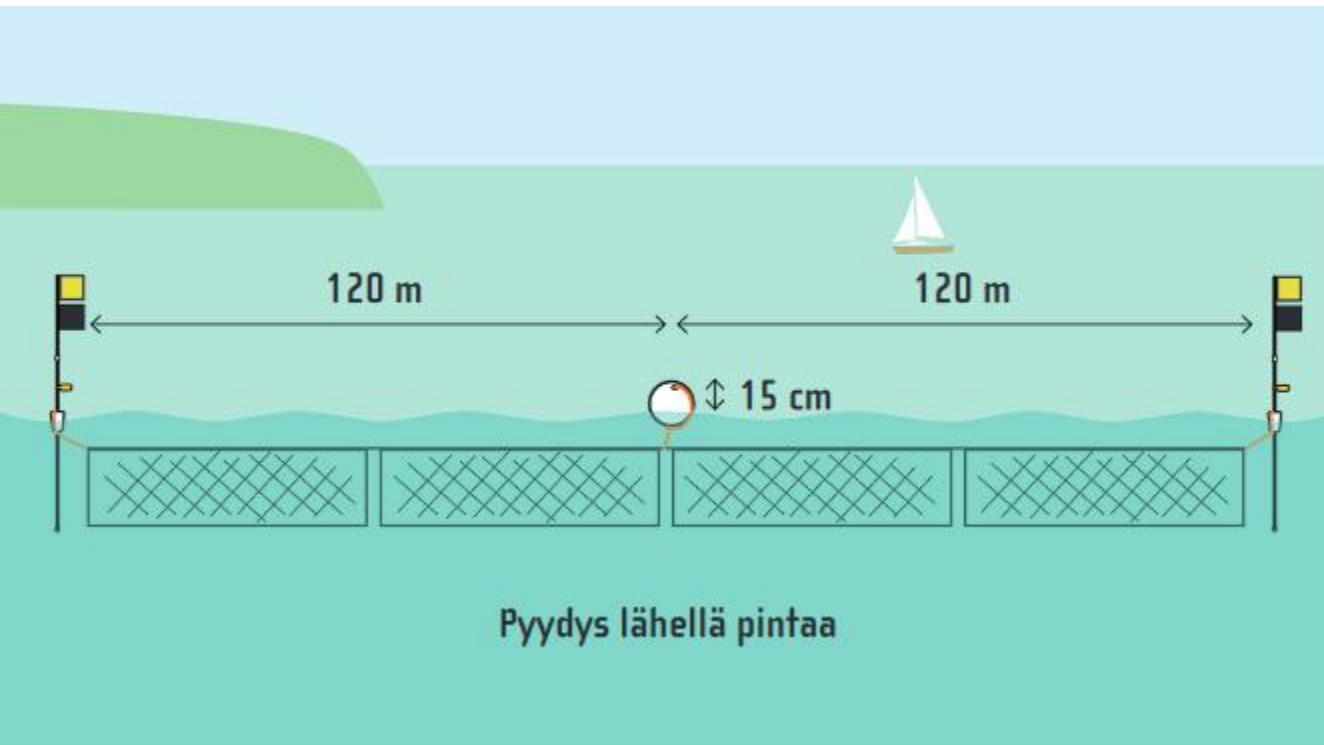
- Pienet lammet, lahdet, ruovikot, karit
- Ei moottoriveneliikennettä
- Rapumerralle riittää 5cm korkea koho
- Kohot eivät saa olla läpinäkyvää materiaalia (esim. kirkkaat muovipullot)

Pyydyksen merkintä

- Kun pyydys tai yhteen liitetyt pyydykset ylittävät pituudeltaan 10 metriä, on säädettyjä merkkejä käytettävä pyydyksen molemmissa päissä ja tarvittaessa haarojen päissä

Pyydysten merkintä

- Jos pinnan läheisyyteen asetetun pyydyksen pituus ylittää 120 m, sen suunta on osoitettava vähintään 15cm veden pinnan yläpuolelle ulottuvalla koholla jokaista alkavaa 120m kohden

Nimi ja yhteystiedot

- Pyydyksen asettajan nimi ja yhteystiedot sekä kalastusoikeuden osoittava merkki tulee kiinnittää pyydyksen uloimman (selän puoleisen) pään kohoon, lippusalkoon tai merkkisalkoon. **Ei pyydykseen.**
- Pyydyksen asettajan etu- ja sukunimi sekä puhelinnumero, postiosoite tai sähköpostiosoite.
- Kannattaa ohjeistaa laittamaan puhelinnumero → voidaan välittömästi selvittää ongelmia

Kaupallinen kalastus

- Vain kaupallisille kalastajille:
 - Trooli
 - Pituudeltaan yli 240 m verkkoja (8x30m)
 - Meren yleisvesialueella isorysät, yli 100 koukun koukkupyödykset
- Saaliin myyntioikeus
 - Poikkeuksena sisävesillä: satunnainen, vähäinen erä suoraan kuluttajalle (ei kauppoihin, ei tukkuun)
 - Ohjeellisesti esim. 100 kg perattua kalaa tai 300 rapua vuodessa
- Kaupallisen kalastuksen I-ryhmä = liikevaihto 10 000 €/vuosi (arvonlisäverovelvollisuuden raja)
- Saalisilmoitus ELY-keskukselle (ennen LUKE)

4. Kalastusrikokset, -rikkomukset ja niiden seuraamukset

Kalastusta koskevat rangaistussäännökset

- Kalastus mainittu RIKOSLAISSA
 - Kalastusrikos
 - Luvaton pyynti
 - Laittoman saaliin kätkeminen
- Kalastuslaissa:
 - Kalastusrikkomus (rikosta lievempi)

Kalastusrikos

- Tunnusmerkit:
 - Ampuma-aseen tai räjähteen käyttö
 - Huomattava laajuus
 - Aiheuttaa vahinkoa kalakannalle tai toisen kalastukselle
 - Tehdään tahallisesti
- Luvaton pyynti = kalastaa ilman lupaa tai kalastuslupaehtoja rikkoen
- Laittoman saaliin kätkeminen = säilyttää, myy tai välittää laittomaksi tietämäänsä saalista

Kalastusrikkomus (kalastuslaki 118 §)

- Esimerkkejä:
 - Käyttää kalastuslaissa tai sen nojalla kiellettyä kalastustapaa, pyyntimenetelmää tai kalastusvälinettä
 - Kalastaa alueella, jossa kalastaminen on kielletty tai sitä on rajoitettu
 - Kalastaa kiellettynä aikana tai rauhoitusaikana tiettyä lajia tai pitää vedessä sen pyyntiin sopivaa pyydystä
- Rangaistaan päiväsakoilla
 - POIKKEUKSENA: kalastaa ilman kalastonhoitomaksua tai todistusta maksusta ei ole mukana, eikä esitä sitä poliisille 7 päivän kuluessa → rikesakko (100 €)

Rangaistukset

- Kalastusrikos → sakko tai enintään 2 vuotta vankeutta
 - Luvaton pyynti, saaliin kätkeminen → 8-30 päiväsakkoa
- Kalastusrikkomus → 4-12 päiväsakkoa
- Kalastonhoitomaksun laiminlyönti → rikesakko 100 €
- Päiväsakon suuruus riippuu tuloista. Poliisin verkkosivuilta löytyy sakkolaskuri.

Sakkolaki

- Poliisi voi määrätä suoraan paikan päällä enintään 20 päiväsakon rangaistuksen
- Edellyttää, että epäilty suostuu menettelyyn ja tunnustaa teon
- Poliisi voi lisäksi määrätä tekijän menettämään valtiolle rikokseen käytetyt välineet (usein huomattavasti tuntuvampi rangaistus)

Menettämisseuraamus (rikoslaki)

- Rikoksentekovälineet tai rikoksella saatu hyöty voidaan tuomita valtiolle menetetyksi
- Usein sakkoa tuntuvampi seuraamus
- Sakkomenettelyssä korkeintaan 1000 euron menettämisseuraamus (poliisin määräämänä)

Menettämisseuraamus (kalastuslaki)

- Kalan arvon menettäminen valtiolle, uhanalaiset kalat
- Kilohinnan sijaan asetuksessa määrätyt ohjehinnat per kalayksilö

Rikosoikeudellinen prosessi

1. Tutkintapyyntö poliisille
 - Asianomistajarikoksissa asianomistajan pitää vaatia rangaistusta.
(Luvattomassa pyynnissä vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija).
2. Esitutkinnassa kuulustellaan todistajia, kalastusvalvojaa ja epäiltyä
3. Asia siirretään syyttäjän harkittavaksi
4. Jos on todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi, syyttäjä nostaa syytteen
5. Oikeudenkäynti käräjäoikeudessa
 - Valvoja ja todistajat voidaan kutsua todistamaan. Kutsusta ei voi kieltäytyä.

Oikeudenkäynti

- Syyte käsitellään käräjäoikeudessa → tekijä todetaan syyttömäksi tai tuomitaan rangaistukseen → mahdollisuus muutoksenhakuun hovioikeuteen ja korkeimpaan oikeuteen
- Oikeudenkäynnissä voi esittää yksityisoikeudellisia vaatimuksia, esim. vahingonkorvausta
- Kalastuksenvalvojaa kuullaan todistajana

Tutkintapyyntö

- Tehdään, jos tavataan muu rikkomus, kuin kalastonhoitomaksun laiminlyönti
- Suositellaan käytettäväksi poliisin sähköistä rikosilmoitusjärjestelmää osoitteessa www.poliisi.fi ja kalastuksentralomakkeen liittämistä sen yhteyteen

5. Hallintolainsäädäntö

Hyvä hallinto

- Kalastuksenvalvonta on julkisluonteinen tehtävä → noudatetaan hallintolain perusperiaatteita
- Kansalaisen perusoikeuksien on toteuduttava samalla tavalla, kuin jos tehtävää hoitaisi viranomainen
- Valvojat eivät tee hallintopäätöksiä
- Hallintolaista kalastuksenvalvontaa koskevat:
 - Yleiset periaatteet
 - Esteellisyys

Perusperiaatteet

- Hallintolain tarkoitus
 - Toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa
 - Edistää hallinnon palvelujen laatua ja tuloksellisuutta
- Hallinnon oikeusperiaatteet
 - TASAPUOLISUUS
 - Toimivaltaa käytetään yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin
 - PUOLUEETTOMUUS
 - Toimien SUHTEELLISUUS

Perusperiaatteet

- **Palveluperiaate**
 - Asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja virnaomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti
- **Neuvonta**
 - Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta.
- **Hyvä kielenkäyttö**
 - Viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä

Esteellisyys

- Virkamies ei saa osallistua tai olla läsnä asian käsittelyssä, jos hän on esteellinen
- Esteellisyys = valvoja tai hänelle läheinen henkilö on osaisena asiassa
 - Voi olla vaikea toteuttaa, jos on alueen ainoa valvoja tai hyvin tunnettu henkilö
 - Tärkeintä **PUOLUEETTOMUUS**

”LÄHEISET”

- Virkamiehen puoliso, lapsi, lapsenlapsi, sisarus, vanhempi, isovanhempi tai muu erityisen läheinen henkilö tai tällaisen henkilön puoliso
- Virkamiehen vanhempien sisarukset ja näiden puoliset, virkamiehen sisarusten lapset ja virkamiehen entinen puoliso
- Virkamiehen puolison lapset, lapsenlapset, sisarukset, vanhemmat ja isovanhemmat, tällaisen henkilön puoliso sekä virkamiehen puolison sisarusten lapset

Julkisuuslaki

- Viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, ellei toisin säädetä
- Viranomaisen asiakirja = viranomaisen hallussa oleva asiakirja, jonka viranomainen tai sen palveluksessa oleva on laatinut tai, joka on toimitettu viranomaiselle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa
- Viranomaisen omat muistiinpanot eivät ole asiakirjoja
- Kalastuksenvalvonnassa: **kirjalliset huomautukset, näyttömääräykset, tapahtumailmoitukset EIVÄT OLE JULKISIA ASIAKIRJOJA**

Oikeus tietoon

- Jokaisella on oikeus saada tieto **julkisesta** asiakirjasta
- Asianosaisella on laajennettu oikeus
- Tietopyyntö on riittävästi yksilöitävä
- Päätöksen tiedon antamisesta tekee se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on
 - Kieltäytyminen perusteltava
 - Sisällöstä annetaan tieto suullisesti, antamalla asiakirja nähtäväksi tai jäljennettäväksi antamalla siitä kopio tai tuloste

Salassapito

- Salaisista asiakirjoista ei saa antaa tietoa eikä niitä saa käyttää hyväksi (virkasalaisuus)
- Luettelo salaisista asiakirjoista löytyy julkisuuslaista (24 §).
Esimerkkejä:
 - Rikosilmoitukset ja esitutkinta-aineisto, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimessa tai kun syyttäjä on jättänyt syytteen nostamatta tai asia on jätetty sikseen
 - Asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksesta epäillyn asianomistajan tai muun rikosasiaan liittyvän henkilön yksityiselämään liittyvistä arkaluonteisista seikoista
 - Asiakirjat, jotka sisältävät salaisen puhelinnumeron

Julkisuuslaki kalastuksenvalvonnassa

- SALAISIA OVAT: näyttömääräykset, tutkintapyynnöt
- SALAISIA EIVÄT OLE: ELY-keskukselle toimitettavat tapahtumailmoitukset (ovat siis julkisia pyydettäessä)
 - Vain asianomainen voi pyytää tietoja
 - Valvojalla ei velvollisuutta näyttää kesken vuoden

Kielilaki

- Kaksikielisessä kunnassa (sekä suomen- että ruotsinkielisiä vähintään 8 % tai 3000 asukasta)
 - Jokaisella oikeus käyttää viranomaisen kanssa asioidessaan suomea ja ruotsia
 - koskee myös kalastusvalvoja
- Yksikielisessä kunnassa käytetään lähtökohtaisesti kunnan kieltä
- Kaksikielisessä kunnassa pystyttävä palvelemaan molemmilla kielillä
- Saamen kielilaki (Enontekiö, Inari, Sodankylä, Utsjoki)
 - Saamelaisella on oikeus omassa asiassa tai asiassa, jossa häntä kuullaan, käyttää viranomaisessa saamen kieltä → koskee myös kalastusvalvoja

5. Yhteistoiminta viranomaisten kanssa

Kalastusta valvoo

- Poliisi
 - Rajavartiolaitos
 - Kalastusviranomainen (ELY)
 - Metsähallitus (valtion vesialueet)
 - Tulli
-
- KALASTUKSENVALVOJA

Muita kalastukseen ja kalastuksenvalvontaan liittyviä viranomaisia

- Maanmittauslaitos – osakaskuntien tiedot (maksua vastaan)
- Aluehallintovirasto – osakaskuntien säännöt

Yhteistoiminta

- Kalastuksenvalvoja on julkisen vallan käyttäjä
- Valvoja avustaa ja tarvittaessa neuvoo viranomaisista kalastuksenvalvonta-asioissa
- Viranomaisille (pois lukien ELY) kalastuksenvalvonta on hyvin pieni osa toimenkuvaa
- Valvojien syytä olla valmiina auttamaan ja neuvomaan kalastusasioissa. Valvojat ovat kalastuksen asiantuntijoita.
- Myös valvojat voivat kysyä neuvoa: ELY, KKL, Kalatalouskeskukset

Pyydyksen tai kalastusvälineen talteenottomenettely

- Talteenotosta ilmoitettava välittömästi poliisille ja talteenotettu väline luotutettava mahdollisimman pian poliisin säilytettäväksi
- Poliisin kanssa voi myös sopia pyydyksen säilyttämisestä muulla tavoin
- Talteenotettu pyydys on palautettava haltijalle, jos esitutkintaa ei aloiteta.
- Sovi aina poliisin kanssa, miten toimitaan. Mielellään jo etukäteen on hyvä miettiä toimintamallit kuntoon.

Talteen otetun pyydyksen myynti tai hävittäminen

- Jos omistajaa ei 6 kk kuluessa tavoiteta, poliisin on myytävä pyydys ja tilitettävä varat valtiolle TAI hävittää sen.
- (Mikäli pyydystä on säilytetty muutoin kuin poliisin hallussa, poliisi voi määrätä säilyttäjän hävittämään pyydyksen.) – ei ”virallinen” toimintatapa, mutta usein poliisin kanssa sovittu
- Poliisia on hyvä välillä muistuttaa oikeasta toimintatavasta. Valvojalla ei ole velvollisuutta pyydyksiä säilyttää.

Saaliin talteenottomenettely

- Talteenotetusta saaliista on ilmoitettava välittömästi poliisille
- Poliisi määrää saaliin joko
 - Vapautettavaksi,
 - Säilytettäväksi tai
 - Hävitettäväksi
- Saaliin säilyttäminen usein hankalaa. Voi olla uhanalaisten lajien kohdalla tarpeen (todiste menettämisseuraamusasiassa)

Näyttömääräys

- Viranomainen tai kalastuksenvalvoja voi antaa näyttömääräyksen kalastajalle, joka ei esitä todistusta suorittamastaan maksusta
- Näyttömääräyksellä velvoitetaan henkilö esittämään todistus poliisille 7 päivän kuluessa näyttömääräyksen antamisesta (valitsemallaan poliisilaitoksella)
- Näyttömääräyksen sisällöstä säädetty MMM:n asetuksella

Yhteistyö ELY:n kanssa

- Auttakaa selviytymään lakisääteisissä tehtävissä
- Muistakaa tapahtumailmoitukset tammikuun loppuun mennessä
- Muistuttakaa valtuuttajianne **ILMOITTAMAAN VALTUUTUKSESTA** ELY-keskukselle (sähköinen asiointi -> valvojan valtuutusilmoitus)
- Osallistukaa valvontasuunnitelmien laatimiseen. Valvojilla on paras tieto alueen tärkeimmistä valvontakohteista ja ongelmista.

Tapahtumailmoitus

- ELY:lle menee tieto kaikista tapahtumista:
 - Talteenotot
 - Huomautukset
 - Toimenpiteestä luopumiset
- Ilmoituksen tietoja saa käyttää vain asianosaisen oikeusturvan varmistamiseksi ja valvojen toiminnan valvontaan
- Ely säilyttää tietoja 2 vuotta

Yhteistoimintaa

- Olkaa yhteydessä poliisin eräyhteyshenkilöihin ja hankkikaa 24/7 toimiva yhteystieto
- Kysy poliisilta, milloin heidät kannattaa paikan päälle kutsua
- Yhteisvalvonta poliisin kanssa
- Neuvottelu- ja koulutustilaisuudet muiden viranomaisten kanssa
- Keskustelkaa poliisin kanssa näyttömääräyslomakkeen käytöstä → mitä tietoja poliisi erityisesti kaipaa → lisätietoihin voi kirjata lakipykälää, epäiltyjä rikkomuksia, seuraamuksia...
- Valvojat saavat (ja joutuvat) ottaa vetovastuun yhteistyöstä
- Yhteisesiintymisiä tapahtumissa

112

- Kun kohtaat hätätilanteen tai tarvitset pikaisesti apua paikalle
- Kun tiedät tai epäilet hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön olevan uhattuna tai vaarassa
- Onnettomuudet, tulipalot
- Huomaat meneillään olevan tai tapahtuneen rikoksen
- Tarve ambulanssille tai sosiaaliviranomaiselle

Rajavartiolaitos ja poliisi

- Rajavartiolaitoksella esikunta, Raja- ja merivartiokoulu sekä 7 hallintoyksikköä
- Poliisilla 11 poliisilaitosta
- Paikallispoliisin palveluverkkona on pääpoliisiasema, poliisiasemia, poliisin palvelupisteitä sekä yhteispalvelupisteitä

6. Asiakaspalvelu

Asiakaspalvelu

- Asiakassuunautuneisuus – kalastajat ovat valvojan asiakkaita!
- Myönteisyys, positiivisuus, motivoituneisuus
- Yhteistyökyky
- Ihmistuntemus → Auttaa järkevästi erilaisten ihmisten kanssa toimimisessa. Auttaa myös tunnistamaan ns. ”ongelmatapaukset”.
- Asiallinen käytös ja siisti olemus
- Suullinen esiintyminen – selkeä puhe – kielitaito
- Järjestelmällisyys, noudattaa lakia ja asetuksia
- Fyysinen ja psyykinen kunto riittävät

Miten valmistautua?

- Pohdi tilanteita etukäteen
- Miten tulet tilanteeseen – tervehtiminen, esittäytyminen, asian esittäminen
- Miten reagoit ongelmiin – lupien puuttuminen, lupakuittien puuttuminen, kalastajan ongelmallinen käytös, uhkaavat tilanteet
- Miten poistut tilanteesta – jätä positiivinen kuva, vaikka olisikin ollut ongelmia

Ensivaikutelmasta ja eleistä

- Reipas tervehtiminen ja positiivinen asenne tilanteeseen tullessa
- Rento – muttei liian rento. Asian jouheva hoitaminen on varmin tapa selviytyä tilanteista hyvin.
- Vältä turhaa virkaintoisuutta – ole asiallinen ja jämäkkä, mutta älä tyly tai epäkohtelias
- Positiivinen palvelu muistetaan... mutta negatiivinen vielä paremmin
- Eteenpäin nojautuva asento -> positiivinen vaikutelma
- KATSEKONTAKTI!
- Vältä ympärille pälyilyä, silmien sulkemista

Ei näitä!

- Hidastelua, jaarittelua
- Välinpitämättömyyttä
- Huolimattomuutta, taitamattomuutta (muista pitää tietotasoa yllä)
- Epäsiisteyttä (vaatteet, vene)
- Liiallista tuttavuutta, muodollisuutta tai byrokraattisuutta
- Asiatonta kielenkäyttöä
- Asiakkaan loukkaamista, aliarvioimista tai muuta asiatonta kohtelua
- Alkoholia (ollenkaan) tai tupakointia (kalastajia kohdatessa)

Keskustelu

- Muista kuunnella ja kuuntele loppuun
- Huomioi sanaton viestintä – paljastaa usein paljon
- Tarkkailu ja kuuntelu voi olla myös turvallisuusasia!

- Puhu selkeästi ja kuuluvasti
- Älä kiihdy – pysy rauhallisena
- Ei paksua murretta – yleiskieleen pohjautuva puhekieli paras
- Vaikka vastapuoli kiihtyisi, älä provosoidu

- Käytä myönteisiä sanamuotoja – vältä kielteisiä
- Esitä asiat lyhyesti
- Voit valmistella valmiita ilmaisutapoja eri tilanteisiin
- Vältä lakitekstiä
- Vältä huolimattomia ilmaisuja: ”musta tuntuu”, ”voi olla”, ”emmä tiiä”

Viestintä käsillä

- Kämmenellä viestiminen on positiivinen tapa:
 - Kämmenen aukaisu eteen -> ”anteeksi, en voi asialle mitään”
 - Kämmenellä osoittaminen -> positiivinen ja avulias
- Peukalolla osoittaminen -> negatiivinen, ylimielinen, välinpitämätön

Tilanteen päättäminen

- Kerro mahdolliset seuraamukset selkeästi!
- Pysy rauhallisena ja asiallisena loppuun asti
- Päätä tilanne kiitokseen ja toivota hyvää päivänjatkoa

- Mikäli tilanne on uhkaava, jätä tilanne kesken ja poistu paikalta. Kutsu tarvittaessa poliisi. Omaa tai muiden turvallisuutta ei tule vaarantaa valvonnan vuoksi!

Tilanteen tai valvontapäivän jälkeen

- Ole itsekriittinen
 - Mieti, miten onnistuit
 - Mitä voisit parantaa?
 - Oliko asiakas tyytyväinen?
 - Menikö viesti perille?
-
- Yleensä varsinkin negatiivinen palaute tulee suoraan tilanteessa.
Myös positiivista palautetta saa, kun homma toimii!

7. Turvallisuus vesillä ja jäällä

Varusteita

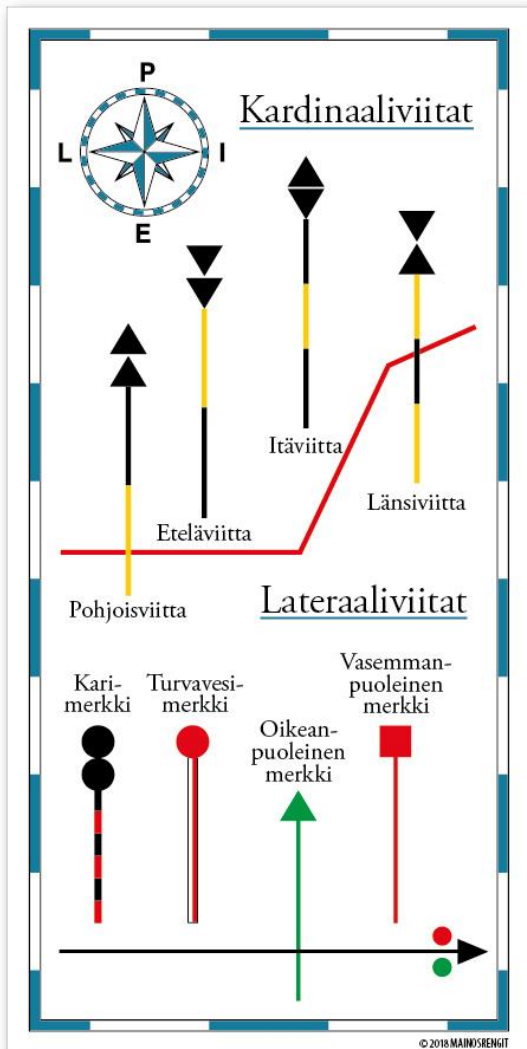
- Jos vene on varustettu moottorilla tai yli 5m pituinen purjevene, mukana oltava:
 - Sopivat pelastusliivit tai –pukineet kaikille kyydissä oleville
 - Tyhjennysväline
 - Aivot, mela tai ankkuri köysineen
- Tietoja: [Trafi.fi](https://trafi.fi), meripelastus.fi

Käsisammutin

- Jos veneessä on liekillä toimiva polttolaite, sisäkone tai yli 25kW (33,5hp) perämoottori
 - Vaaditaan käsisammutin, joka tarkastettava enintään vuoden välein. Tarkastuksen tekee rekisteröity sammutinliike

Väylämerkit

- Kardinaaliviitat osoittavat, millä puolella merkkiä väylä kulkee
- Lateraaliviitat: **Vihreä** jää aluksen oikealle ja **punainen** vasemmalle puolelle **KUN** kuljetaan **NIMELLISSUUNTAAN**
- **Nimellisuunta:** Kohti latvavesiä tai kohti satamaa (sisävesillä). Merkitty nuolella merikarttoihin
- **Karimerkki:** pienialainen merkki, joka voidaan kiertää molemmilta puolilta
- **Turvavesimerkki:** osoittaa väylän keskilinjaa, josta turvallisesti voidaan kulkea

Pelastusliivit

- Tarkista perinteiset pelastus- ja kelluntaliivit säännöllisesti
- Tarkista paukkuliivit silmämääräisesti ennen jokaista käyttöä ja HUOLLA SÄÄNNÖLLISESTI – noudata valmistajan ohjeita
- Ilmatäytteisiä liivejä on monenlaisia:
 - Narusta vetämällä täyttyvät
 - Itsekseen veteen joutuessa täyttyvät
 - Puhallettavat
 - (voi olla myös yhdistelmä edellisiä)

Avunpyyntö

- Meripelastusta johtaa Rajavartiolaitos. Sisämaassa alueen pelastuslaitos.
- Hälyttäessäsi apua, oikeaoppinen ilmoitus takaa nopean avun
- Riippumatta ilmoitustavasta rauhallisuus ja johdonmukaisuus auttavat
- Perusvälineet:
 - Hätäraketit ja soihdut
 - Matkapuhelin

Pyrotekniset hätämerkinantovälineet

- **Hätäraketti** = punaista valoa levittävä rakettiammus; se laukaistaan kädestä ja kohoaa noin 300 - 400 metrin korkeuteen, jossa siinä oleva laskuvarjo aukeaa ja raketti leijuu hitaasti alaspäin. Paloajat 40 sekunnista jopa hiukan yli minuuttiin.
- **Käsisoihtuja**, käytetään (käsien heilutus) hätämerkin antamiseen näköetäisyydeltä;
- **Savurasia**, sytytettyinä ja veteen heitettynä se kehittää paksua oranssinväristä savua. On hyödyllistä lähinnä ilmaetsinnässä ja päiväsaikaan.
- Kaikissa tyypeissä on sisäänrakennettu laukaisumenetelmä, joka vaihtelee painettavasta tai vedettävästä erityisellä raapaisupinnalla sytyttämiseen.
- Hätäraketin aiheeton käyttö on rangaistavaa. Hätäraketin perusteettomasti laukaissut joutuu korvaamaan hälytyksestä viranomaisille aiheutuvat kulut.

Muita vesillä käytettäviä hätämerkkejä

- meriradiopuhelimella (VHF) annettu hätäkutsu "MAYDAY" tai lähetetty digitaaliselektiivikutsu (DSC)
- SOS (...---...) valo- tai äänimerkkinä
- sivulle ojennettujen käsivarsien verkkainen ja jatkuva nostaminen ja laskeminen
- keskeytymätön äänimerkki esim. sumutorvella
- tulen liekit veneessä
- tykinlaukaus tai toistuva muu pamahdus noin 1 minuutin väliajoin
- kansainväliset viestiliput NC päällekkäin N
- päällekkäin asetetut pallo- ja neliökuvio

Matkapuhelin

- Valtaosa ilmoituksista tulee matkapuhelimella
- Ei ole luotettava (akku, kuuluvuus, kastuminen, veteen putoaminen...)
- Puhelimeen saatavilla 112 Suomi -sovellus! Sovelluksen kautta soittaessa hätäkeskus saa suoraan ja välittömästi paikkatiedon!

Meripelastus

- Meripelastus on Suomessa rajavartiolaitoksen vastuulla. Meripelastuskeskukset ovat Turussa ja Helsingissä.
- Sisävesillä pelastustoimi ja poliisi hoitavat pelastustehtävät. Avunpyynnöt kulkevat hätäkeskuksen kautta (112).
- Meripelastuslain mukaan jokainen veneilijä on velvollinen välittämään tiedot hätätilanteista viranomaisille, avustamaan vaarassa olevia ja avustamaan meripelastustoimen tehtävissä

Hätäpuhelu

- Jos ilmoitat hädästä *meripelastuksen hälytysnumeroon 0294 1000* tai *yleiseen hätänumeroon 112*, muista hätäilmoitusta annettaessa seuraavat seikat:
- toimi rauhallisesti
- selvitä tapahtunut tilanne
- auta välittömässä vaarassa olevia
- hälytä apua ja ilmoita:
 - nimesi (aluksen nimi) ja yhteysmahdollisuudet
 - tapahtumapaikka mahdollisimman tarkasti
 - mitä on tapahtunut
 - onko loukkaantuneita tai ihmishenkiä vaarassa
 - mitä apua tarvitaan
 - **ÄLÄ KATKAISE YHTEYTTÄ** ennen kuin saat luvan

112 Suomi -sovellus

- Hätäkeskuslaitos suosittaa kaikille veneilijöille 112 –sovelluksen lataamista
- Soitettaessa hätäpuhelu sovelluksen kautta soittajan tarkka sijaintitieto välittyy automaattisesti ja välittömästi mikä nopeuttaa avun saapumista
- Sovellus ladattavissa ilmaiseksi Windows-, Android-, iPhone ja Jolla puhelimiin sovelluskaupasta.

Veneilijöitä koskevia säännöksiä

- vesiliikennelaki (463/1996) ja -asetus (124/1997)
- vesilaki (587/2011)
- asetus yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi sisäisillä kulkuvesillä (252/1978)
- merilaki (674/1994)
- meripelastuslaki (1145/2001), valtioneuvoston asetus meripelastuksesta (37/2002)
- laki huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista (1712/2015)
- Trafin määräys huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista, 14.1.2016, TRAFI/10668/03.04.01.00/2015
- Merenkulkuhallituksen päätös vesikulkuneuvojen varusteista 23.4.1997, Dnro 44/00/97
- Trafin määräys vuokraveneiden laitteista ja varusteista 24.4.2015, TRAFI/31284/03.04.01.00/2014
- asetus huvialusten lipuista (292/1983)
- merenkulun ympäristönsuojelulaki (1672/2009)
- asetus kanavien ja avattavien siltojen liikennesäännöistä (512/1991)
- kansainväliset säännöt yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi merellä, 1972 (SopS 30/1977)
- asetus Suomen aluevesien rajoista annetun lain soveltamisesta (993/1995)
- Liikenneviraston määräykset vesiliikennemerkeistä ja valo-opasteista 12.11.2010, Dnro 6154/040/2010

Turvallisuus jäällä

Jään kantokyky

Jään vahvuus saattaa vaihdella paljon lyhyelläkin matkalla, esimerkiksi virtauksista tai pohjan laadusta johtuen. Siksi on varmistettava, että jää on tarpeeksi vahvaa koko sillä alueella, missä aiotaan liikkua.

Turvallisen jäällä liikkumisen edellytys on, että tuntee jään ja jäällä kulkemiseen liittyvät riskit sekä varustautuu oikein.

5 cm virheetöntä teräsjäätä voi kantaa yksinkulkevan ihmisen. Jälle kannattaa kuitenkin ottaa aina kaveri ja naskalit mukaan ja on suositeltavaa mennä vasta, kun teräsjäätä on 10 senttimetrin paksuisesti.

Moottorikelkalla ajettaessa teräsjäätä on oltava koko ajoreitin pituudelta vähintään 15 cm. Turvallisuuksensa vuoksi moottorikelkkailijan on tunnettava erittäin hyvin liikkumisalueensa syvyys- ja jääolosuhteet.

Jäällä ajettaessa kantavuuteen vaikuttaa, vahvuuden ohella, jään alla syntyvä veden aaltoliike. Jään kantavuus on heikoimmillaan, kun ajoneuvon nopeus on aaltoliikkeen etenemisnopeuden suuruinen.

5 - 10 cm

> 15 cm

Vain merkityt jäätiet

Jälle mukaan

- Helposti käsillä olevat jäänaskalit. Kaulalla roikkumassa tai rintataskussa valmiina
- Asianmukainen vaatetus. Veden varaan jouduttaessa paras vaihtoehto on pelastuspuku, joka pitää kuivana, lämpimänä ja vielä kelluttaakin
- Keppi tai sauva jään kestävyuden varmistamiseksi
- Kelluttavaksi pakattu selkäreppu, jossa mukana ainakin vesitiiviisti pakatut vaihtovaatteet.
- Myös matkapuhelin kannattaa pakata vesitiiviiseen taskuun tai pussiin
- Pakkaa mukaasi myös köysi, heittoliina tai vahvaa narua muiden jäällä liikkuvien auttamiseksi.
- Pilli voi osoittautua hyödylliseksi varusteeksi
- Kompassi ja alueen kartta on syytä olla mukana

Jään pettäessä

- Säilytä malttisi ja yritä hengittää rauhallisesti.
- Huuda heti apua.
- Käänny siihen suuntaan, josta olit tulossa. Irrota sukset.
- Riko jäätä edelläsi niin pitkälle kuin se särkyy.
- Kohota itsesi uintipotkuilla vaaka-asentoon ja ponnista itsesi jään päälle. Käytä naskaleita apuna.
- Kieri, ryömi ja konttaa kunnes olet varmasti kestäväällä jäällä. Pysy liikkeessä.
- Hakeudu nopeasti lämpimään. Tehokkaimmin lämmität itsesi laittamalla paljaat jalkasi korkeintaan 40-asteiseen veteen, juomalla lämmintä mehua ja pitämällä huopaa hartioillasi. Hieronta, alkoholi ja liian nopea lämmittäminen voivat aiheuttaa vaarallisen jälkijäähtymisen sekä vakavia sydämen rytmihäiriöitä.
- Riisu märät vaatteet pois ja laita kuivat varavaatteet päälle. Jos ei ole kuivia vaatteita riisutaan märät vaatteet ja kierretään niin kuiviksi kuin mahdollista. Sen jälkeen puetaan vaatteet päälle, koska nekin pitävät lämpimämpänä kuin paljas iho. Kylmällä säällä kosteat vaatteet vielä jäätyvät, jolloin jääkerroskin antaa vähän suojaa.
- Jos et pääse ylös, pidä kiinni jään reunasta, pysy liikkumattomana lämpöhukan pienentämiseksi ja huuda apua.

Vältä näitä

- Virtapaikat: salmet, kapeikot, sillat, jokisuistot ja niska-alueet
- Laivaväylät, karikot, ruovikot, laiturit
- **PAIKALLISTUNTEMUS AUTTAA!**

Jos joku on pudonnut jäihin

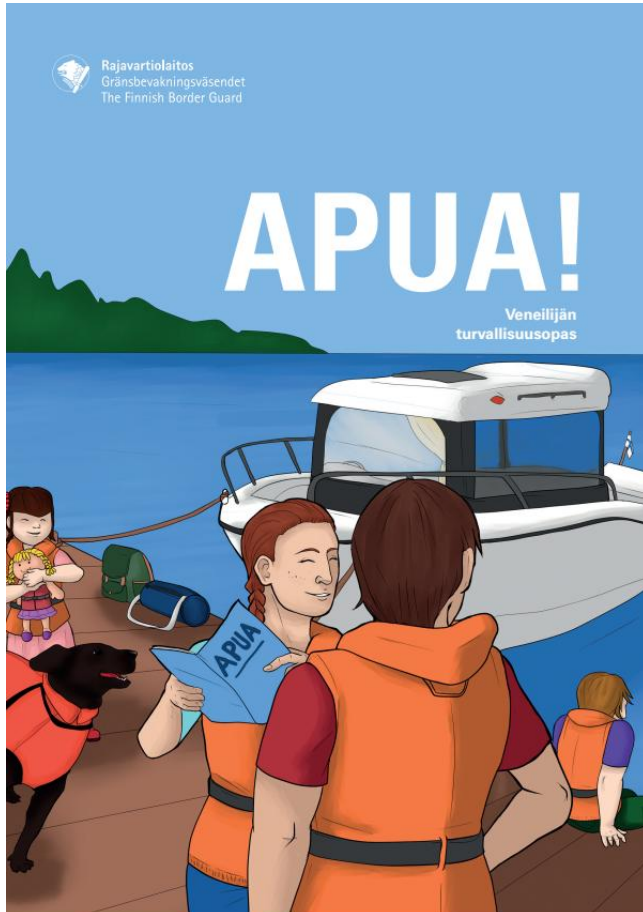
- Toimi ripeästi.
- Etsi jotakin kättä pidempää, esimerkiksi köysi, riuku, oksa, airot tai oma takki.
- Lähesty avantoa vahvan jään suunnasta, konttaamalla ja ryömimällä viimeiset metrit. Poistu samaan suuntaan.
- Jos auttajia on useampi, voitte muodostaa pelastusketjun.
- Liikuttele kylmettynyttä varovaisesti.
- Suojaa hänet lisäjäähtymiseltä ja toimita terveyskeskukseen.

Hypotermia

Hypotermia voi viedä hengen

- Vaikka pääsisikin ylös vedestä, on erittäin suuri riski, että kehon lämpö laskee alle +35 asteeseen. Tätä tilaa kutsutaan alilämpöisyydeksi eli hypotermiaksi. Se on erittäin vaarallista, ellei potilas heti saa ensiapua.

Lisätietoa turvallisuudesta

- www.raja.fi/veneily
- 2020 myös selaimessa ja mobiilissa luettavat versiot

Muista terve järvi ja ole varovainen!

Muista myös kertoa läheiselle, mihin olet menossa ja millainen aikataulusi on

Älä vaaranna turhaan omaa tai muuden turvallisuutta!

Mikäli valvontatilanne on uhkaava, poistu tilanteesta ja hälyytä tarvittaessa poliisi paikalle!

Hätä-/onnettomuustilanteiden toimenpidekortit huviveneille

- Rajavartiolaitos on laatinut yhdeksän kappaletta hätä-/onnettomuustilanteiden toimenpidekortteja veneilijöiden hyödynnettäväksi.
- tarkoitus on toimia veneilijälle muistirunkona ja tukena. Kortit on pyritty laatimaan todennäköisimpiä vaaratilanteita varten.
- Hätäilmoitusdocx, 231,5 kB kännykkä/Ipad: (pdfpdf, 159 kB)
- Mies meressä (MOB)docx, 65,9 kB
- Konevika/Black outdocx, 42 kB
- Aluspalodocx, 59,1 kB kännykkä/Ipad: (pdfpdf, 216,5 kB)
- Hätäankkurointidocx, 42,2 kB
- Sairaskohtausdocx, 43 kB
- Karilleajo/yhteentörmäysdocx, 43,7 kB
- Aluksen jättödocx, 42,4 kB
- Pelastautuminen vedessädocx, 41,6 kB

7. Käytännön ohjeita valvontaan

Yleisiä ohjeita

- Tee valvontaa mieluiten vähintään pareittain → turvallisuus, todistaja oikeusasioissa
- Tee paperityöt tai muistiinpanot järvellä → tilanteita ei usein muista edes samana iltana
- Sovi yhteydenpidosta poliisin kanssa etukäteen
- Kysy rohkeasti apua ja neuvoa: Kalatalouskeskus, ELY, KKL, muut valvojat
- Tee yhteisvalvontaa kokeneemman valvojan kanssa

Valvontaan mukaan

- Välttämättömät varusteet:
 - Kalastuksenvalvontakortti, tunnus ja valtuutus
 - Kalastuksenvalvontalomakkeet
 - Viestimerkkejä
 - Kello
- Muuta hyödyllistä:
 - Kalastussäädöksiä-kirja ja Kalastuksenvalvojan opas
 - Kännykkä, kiikari, kamera, gps-paikannin....
 - Mittausvälineet
 - Haavi/pussi lupien siirtelyä varten veneestä toiseen

Sähköiset avut

- Valvontalomake pdf-versiona
- Tapahtumailmoitukset voidaan lähettää ELY-keskukselle paperina perinteisellä postilla tai sähköisenä yhteydenottolomakkeen kautta. Ei sähköpostilla (henkilötietojen suojaaminen)
- Näyttömääräykset sähköisenä poliisille
- Valvontasovellus puhelimeen tai tabletilla.

Nykyajan ”ongelmia”

- Kalastustavat muuttuvat ja kehittyvät → tuovat valvontaan haasteita
- ISMETE-onginta – talvista täkyongintaa, jossa useita vapoja
 - Useampi vapa vaatii vesialueen omistajan luvan – onko edes saatavilla?
 - Yhdellä vavalla saa onkia kalastonhoitomaksulla + LISÄKSI voi PILKKIÄ yhdellä vavalla! Ootto-ongin ei siis tarvitse olla käden ulottuvilla
 - Huom! Iskukoukkukalastus ei onnistu kalastonhoitomaksulla, vaan vaatii aina vesialueen omistajan luvan.
- Heittokalastus, ”vertikaalijigaus” ym.
 - Usein useita vapoja ja vieheitä valmiina veneessä, mutta oleellista on käytössä olevat välineet.
 - Kalastonhoitomaksu riittää, vaikka veneessä olisi paljonkin vapoja ja vieheitä viritettynä, mikäli kalastaja käyttää vain yhtä vapaa kerrallaan.
 - Kalastonhoitomaksu on henkilökohtainen – mikäli veneessä on useita henkilöitä, kukin saa käyttää yhtä vapaa maksettuaan kalastonhoitomaksun.

Nykyajan ”ongelmia”

- Vetouistelun vaparajoitukset ja kalastonhoitomaksu
 - Vetouisteluluvissa (yhtenäisluvat/viehekalastusluvat) usein määritetty vaparajoitus.
 - Vieheluvan mahdollistaman vapamäärän lisäksi kalastaja saa käyttää kalastonhoitomaksulla 1 ylimääräistä vapaa.
 - Esim: Uisteluluvassa 6 vavan rajoitus ja lupa on venekohtainen. Veneessä on 3 henkilöä, joista yhdellä uistelulupa sekä kaikilla 3 henkilöllä kalastonhoitomaksu maksettuna → veneessä saa olla käytössä yhteensä 9 vapaa (6 uisteluluvalla ja 3 kunkin henkilön kalastonhoitomaksulla)
- Siianonginta
 - Tyypillisesti virvelillä (heittokalastukseen sopiva vapa+kela)
 - 1 vavalla onginta onnistuu kalastonhoitomaksulla
 - Useampi vapa vaatii vesialueen omistajan luvan
 - HUOM: joillain alueilla (rannikolla) vesialueen omistaja on mahdollistanut siian onkimisen useammalla vavalla pelkällä kalastonhoitomaksulla,

Muuta huomioitavaa

- Näyttömääräys, jos kalastonhoitomaksukuitilla kalastava antaa henkilötietonsa – ei samanaikaista välineiden talteenottoa
 - Talteenotto, jos ei anna henkilötietojaan
- Talteenotto ei ole seuraamus
 - Jos on tehty talteenotto, pitää pääsääntöisesti tehdä myös tutkintapyyntö epäilystä rikkomuksesta
- Muiden kuin kalastukseen liittyvien sääntöjen valvonta ei kuulu kalastuksenvalvojalle:
 - Veneen turvallisuusvarustus
 - Kotirauhan rikkominen
 - Pyydysvarkaudet
 - Häiriökäyttäytyminen vesillä→Ovat tyypillisesti poliisiasioita
- Valvojalla ei ole velvollisuutta tulla pyynnöstä (tai ”käskystä”) paikalle. Mikäli tarvetta on, etkä pääse paikalle, ohjeista soittamaan poliisille (tai muille valvojille).
- Kertaa laki- ja säännösasioita sekä muita valvojan tietotaitoasioita säännöllisesti. Seuraa mahdollisia muutoksia säännöksissä.
- Päivitä kalastuksenvalvojakortti ja tunnus uusimalla koe niiden voimassaoloajan päättyessä